

Μάκης Τσίτας, *Έρχεται ο γίγαντας*, εικόνες Νικόλας Χατζησταμούλης, (σειρά Μικρές Καληνύχτες), Μεταίχμιο 2022

Στο νέο του βιβλίο για παιδιά ο Μάκης Τσίτας επανέρχεται στις προσφιλείς του μικρές συνθέσεις με επίκεντρο σύγχρονους προβληματισμούς κατά το πέρασμα από την νηπιακή στη σχολική ηλικία. Λιτά, προσηνή και πάντα καλαίσθητα τα βιβλία του, απόλυτα προσαρμοσμένα στα ενδιαφέροντα των μικρών αναγνωστών, συνήθως εστιάζουν στις παιδικές ανασφάλειες, τις αναδεικνύουν αριστοτεχνικά και με μαστοριά τις εξουδετερώνουν. Έτσι και τώρα. Επιστρατεύοντας την τεχνική της αλληγορίας, πλάθει ένα μοντέρνο παραμύθι με αφορμή τη διασπορά καταστροφολογικών σεναρίων μέσω των fake news και των social media, μια πραγματικότητα που τελευταία έχει πάρει διαστάσεις οικουμενικές προκαλώντας άγχος και αναστάτωση σε ευάλωτες κοινωνίες.

Αναπόφευκτα, το άγχος των μεγάλων διαχέεται στα παιδιά, τα οποία με τη σειρά τους τρομάζουν καθώς προσλαμβάνουν την αναστάτωση διογκωμένη. Κι εδώ διαφαίνεται ο ευεργετικός ρόλος του παραμυθιού όπως τον περιγράφει ο Μπρούνο Μπετελχάιμ στο περίφημο βιβλίο του η *Γοητεία των Παραμυθιών*. Τα παιδιά για να ξεπεράσουν τους φόβους και τις ανασφάλειές τους χρειάζονται να ταυτιστούν με καταστάσεις παρόμοιες με τις δικές τους κι αυτό επιτυγχάνεται μέσα από το ασφαλές περιβάλλον των παραμυθιών όπου στο τέλος οι ήρωες ζουν καλά κι εμείς καλύτερα.

Το παραμύθι του Μάκη Τσίτα, ένα ηδύποτο αντίδοτο στην κινδυνολογία των καιρών μας, πραγματεύεται την κατάσταση πανικού στην οποία έχει περιέλθει μια ολόκληρη πόλη εξ αιτίας μιας φημολογούμενης απειλής. Για να την καταστήσει χειροπιαστή, ο συγγραφέας της δίνει τη μυθική υπόσταση του γίγαντα, Αγκουγκαράν τον ονομάζει και βήμα-βήμα στήνει το σκηνικό της επικείμενης άφιξής του. Οι φήμες τον θέλουν τεράστιο, ικανό να «αφανίζει μικρούς και μεγάλους, να κατασπαράζει πουλιά και ζώα και να μην αφήνει τίποτα όρθιο στο πέρασμά του». Έντρομοι και επί ποδός πολέμου οι κάτοικοι προετοιμάζονται για το χειρότερο. Θωρακίζουν τις περιουσίες τους με στιβαρά υλικά, τρέχουν να αγοράσουν μεγάλες ποσότητες τροφίμων, ακόμη και όπλα προμηθεύονται σε περίπτωση που τα χρειαστούν. Κάθε δραστηριότητα σταματά, οι δρόμοι ερημώνουν και όλοι κλείνονται στα σπίτια τους περιμένοντας τον εχθρό.

Κατ' αυτόν τον τρόπο δομείται το πρώτο μέρος του παραμυθιού, η δέση της πλοκής, με την ατμόσφαιρα της κινδυνολογίας να δίνεται χειροπιαστά: Διόγκωση της φήμης από στόμα σε στόμα, αναστάτωση, παραλογισμός, εγκλεισμός, αλλά και πλουτισμός όσων επωφελήθηκαν από την ανασφάλεια του κόσμου. Η υπερβολή –γιατί περί αυτής πρόκειται—αναδύεται με σαφήνεια από το συνταίριασμα κειμένου και εικονογράφησης, ενώ τα χρώματα σε κάθε σελίδα δίνουν τον τόνο. Το γαλάζιο της χαλάρωσης απέναντι στο άγχος, το λευκό της αθωότητας απέναντι στο ψέμα και την πονηριά της χειραγώγησης. Μόνο στο σημείο της κορύφωσης το χρώμα ξαφνικά σκοτεινιάζει –κι αυτό σε ένα και μοναδικό σαλόνι σε σκοτεινό φόντο—τονίζοντας την αγωνία όταν όλοι πια έχουν πιστέψει ότι ο εχθρός βρίσκεται ήδη εντός των πυλών. Το άκουσμα ενός θορύβου μέσα από τα θωρακισμένα πορτοπαράθυρα και το πέρασμα μια σκιάς μέσα από τις χαραμάδες, αρκούν για να βεβαιώσουν την παρουσία του.

«Ξαφνικά έγινε απόλυτη ησυχία. Τα μωρά, τα πουλιά και τα ζώα σώπασαν. Μικροί και μεγάλοι έμειναν ακίνητοι μέσα στα σπίτια τους και ανέπνεαν με προσοχή».

Όπως όμως συμβαίνει σε όλα τα παραμύθια, τη δέση διαδέχεται η λύση, η ανατροπή και η κάθαρση. Έτσι κι εδώ. Γλυκά και κλιμακωτά η ένταση υποχωρεί και ο ορθολογισμός υπερισχύει καθώς τη θέση του γίγαντα παίρνει το ακριβώς αντίθετό του. Ένας ευγενικός και καλοκάγαθος νάνος. Η επεισοδιακή άφιξή του στην πόλη με μια φασαριόζικη άμαξα εξουδετερώνει τον παραλογισμό αποδεικνύοντας περίτρανα ότι ο γίγαντας δεν αποτελεί απειλή και ίσως ποτέ δεν υπήρξε πέρα από τη σημειολογική του κατασκευή.

Ο γίγαντας του Μάκη Τσίτα λειτουργεί ως καυστικό σχόλιο στην φημολογία, την ανεξέλεγκτη κινδυνολογία, την παραπληροφόρηση και τις κατασκευασμένες ειδήσεις. Τα παιδιά που θα το διαβάσουν, κοιτάζοντας παράλληλα και τις εικόνες, θα μπορέσουν ανάλογα με την ηλικία τους να το κατανοήσουν χάρη στον εύληπτο λόγο του έμπειρου συγγραφέα. Ας τα συντροφεύσουν όμως και οι γονείς στην ανάγνωση βοηθώντας τα να εμβαθύνουν στα νοήματα, να αντλήσουν παραδείγματα από παρόμοιες καταστάσεις της πραγματικής ζωής και να χαρούν μαζί τους ένα καλό παραμύθι.